

Nadeelcompensatie vervroegd verbod pelsdierhouderij

mr. A. Schouten RB en mw. mr. H.A. van Bommel¹

1. Inleiding

In de Wet verbod pelsdierhouderij² is, zoals de titel al doet vermoeden, een verbod op het houden van pelsdieren opgenomen. Deze wet is op 15 januari 2013 in werking getreden. De meeste houders van pelsdieren konden destijds een beroep doen op overgangsrecht tot 1 januari 2024. Vanaf dat moment zou het houden van pelsdieren in Nederland voor iedereen verboden zijn.

Op 26 april 2020 kwam het bericht naar buiten dat op een aantal nertsbedrijven in nerts besmettingen waren geconstateerd van SARS-CoV-2. In mei 2020 werd de Tweede Kamer geïnformeerd over het feit dat met SARS-CoV-2 besmette medewerkers van nertsbedrijven zeer waarschijnlijk door de nertsen waren besmet. Hierdoor was er reden om tot extra maatregelen te komen, ook in het belang van de volksgezondheid. Besloten werd om een infectie met SARS-CoV-2 bij nertsen op nertsbedrijven aan te wijzen als een besmettelijke dierziekte volgens art. 15 lid 2 sub a van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren. Deze aanwijzing maakte het mogelijk om verdergaande maatregelen te nemen. Alle nertsbedrijven werden gescreend, er kwam een bezoekersverbod in de stal en er werden specifieke hygiënemaatregelen voorgeschreven. Ook kwam een vervoersverbod voor nertsen en de mest van nertsen.

Op 3 juni 2020 werd de Kamer wederom geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek naar de risico's van een met SARS-CoV-2 besmet nertsbedrijf voor de volksgezondheid. Duidelijk werd dat er gevaar was voor de volksgezondheid. Het kabinet besloot om over te gaan tot het ruimen van besmette bedrijven. De vraag die vervolgens speelde was of de politiek het wenselijk achtte dat deze bedrijven opnieuw nertsen zouden gaan houden. Zowel vanuit het perspectief dat er opnieuw risico wordt gelopen dat ook deze dieren Sars-CoV-2 krijgen (en weer geruimd moeten worden), als in het licht van het verbod dat op 1 januari 2024 van kracht zou worden voor deze ondernemers.

De overheid heeft vervolgens het besluit genomen om het verbod vervroegd in te laten gaan. De datum van 1 januari 2024 is door middel van een wetswijzi-

ging vervangen door de datum van 8 januari 2021³. Het vervroegde verbod geldt voor alle houders van pelsdieren en dus ook de bedrijven die niet direct getroffen zijn door Sars-CoV-2.

In de Wet verbod pelsdierhouderij was, zoals hiervoor reeds vermeld, aanvankelijk een overgangstermijn opgenomen van 10 jaar. Kort samengevat was deze termijn, volgens de initiatiefnemers van de wet, bedoeld om de nertsenhouders de gelegenheid te geven door hen gedane investeringen terug te verdienen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat als de overheid het besluit neemt om nertsenhouders versneld te laten stoppen, besloten wordt dat daar een redelijke vergoeding tegenover moet staan. De door pelsdierhouders geleden schade als rechtstreeks gevolg van het vervroegde verbod dient niet volledig voor rekening en risico van die pelsdierhouders te blijven, dit gelet op art. 14, derde lid, van de Grondwet en art. 1 van het Eerste Protocol van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Reden om in art. 8 van de Wet verbod pelsdierhouderij te bepalen dat de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aan een pelsdierhouder op aanvraag een vergoeding toekent voor schade veroorzaakt door dit vervroegde verbod. De Memorie van Toelichting bij de wetswijziging geeft aan dat het de schade betreft die uitgaat boven het normale maatschappelijke risico waarbij het beginsel van *égalité devant les charges publiques* geldt. Publieke lasten dienen eerlijk verdeeld te worden. In de Beleidsregel compensatie vervroegde beëindiging pelsdierhouderij⁴ (hierna: de Beleidsregel) is dit principe nader uitgewerkt. Voor deze regeling is € 150.000.000,00 gereserveerd, inclusief € 20.000.000,00 uitvoeringskosten.

De regeling is grotendeels gebaseerd op een onderzoek van Wageningen Economic Research⁵ en een adviesrapport, uitgebracht door Van Ameyde.⁶ Laatstgenoemd kantoor heeft de overheid geadviseerd omtrent de diverse schadeposten, waaronder

1. Mr. A. (Arjan) Schouten RB en mr. H.A. (Rianne) van Bommel zijn beiden werkzaam bij Remie FJA te Uden.
2. Wet van 4 januari 2013 houdende een verbod op de pelsdierhouderij, *Stb.* 2013,11.

3. Wet van 16 december 2020 tot wijziging van de Wet verbod pelsdierhouderij in verband met een vervroegde beëindiging van de pelsdierhouderij, *Stb.* 2020, 555.

4. Besluit van Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 1 februari 2021, *Stcrt.* 2021, 5472.

5. <https://edepot.wur.nl/534884>.

6. 'Advies nadeelcompensatie aspecten in het kader van vervroegde beëindiging pelsdierhouderij sector in Nederland', Van Ameyde, 18 november 2020, kenmerk: IW201068846.

de schade die als normaal maatschappelijk risico beschouwd moet worden en de wijze waarop de schade vastgesteld zou kunnen worden. Op de inhoud van beide rapporten wordt in dit kader niet nader ingegaan, maar voor de liefhebbers zijn de vindplaatsen weergegeven in het notenapparaat van deze bijdrage.

In deze bijdrage treft u een overzicht aan van alle 'componenten' van de nadeelcompensatie die door een pelsdierhouder aangevraagd kan worden, inclusief een aantal fiscale aandachtspunten.

2. Recht op nadeelcompensatie

Alleen pelsdierhouders komen in aanmerking voor de nadeelcompensatie. De definitie van pelsdierhouder is opgenomen in art. 1 van de Beleidsregel. Het betreft kort gezegd degene die op 15 januari 2013, de dag dat de Wet verbod pelsdierhouderij in werking trad, nertsen als pelsdieren hield en hiervoor de op basis van genoemde wet vereiste meldingen heeft verricht⁷. Dit betekent dat ondernemers die afhankelijk zijn van de sector, zoals voerleveranciers of leveranciers van inventaris, geen beroep kunnen doen op deze regeling.

Vervolgens moet worden vastgesteld of een pelsdierhouder in aanmerking komt voor de nadeelcompensatie. Het spreekt voor zich dat er sprake moet zijn van schade. Vervolgens moet er een zogenoemd causaal (rechtstreeks) verband⁸ zijn tussen deze schade en het vervroegde verbod tot het houden van pelsdieren. Als een pelsdierhouder om andere redenen besloten heeft zijn bedrijf te staken, komt hij niet in aanmerking voor de compensatie. In de Beleidsregel is een aantal omstandigheden geformuleerd waarin wordt aangenomen dat geen sprake is van causaal verband. Het betreffen de volgende omstandigheden:

- a. de pelsdierhouder beschikte op of voorafgaand aan 28 augustus 2020 al niet meer over de voor het houden van pelsdieren noodzakelijke omgevingsvergunning;
- b. aan de pelsdierhouder is op of voorafgaand aan 28 augustus 2020 een beschikking tot vaststelling van de op grond van het Besluit subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij subsidie verleend voor ombouw en de pelsdierhouder zich overeenkomstig art. 14, derde lid, van dat Besluit de gebouwen heeft verplicht de pelsdierhouderij niet meer op te starten;
- c. aan de pelsdierhouder is op grond van het Besluit subsidiëring sloop- en ombouwkosten pelsdierhouderij op of voorafgaand aan 28 augustus 2020 een sloopsubsidie is verleend en is tevens een besluit tot vaststelling van de aan hem verleende subsidie voor sloop verleend en de pelsdierhouder heeft voldaan aan zijn verplichting om de gebouwen te slopen. Hierbij

moet wel de kanttekening gemaakt worden dat als bij de subsidievaststelling is vastgesteld dat de gebouwen niet zijn gesloopt en de subsidie is ingetrokken, een beroep op nadeelcompensatie wel mogelijk is. Ook deze pelsdierhouder kan de productie in beginsel hervatten;

- d. de locatie stond in 2020 leeg en de pelsdierhouder kan niet aannemelijk maken dat hij op of na 28 augustus 2020 de productie op die plaats weer had kunnen opstarten, omdat de bouwwerken, gebouwen en inventaris niet meer zodanig in tact zijn dat de productie terstond had kunnen worden hervat.

De situatie omschreven onder punt d levert in de praktijk de meeste discussie op. Een aantal pelsdierhouders heeft in het verleden vanwege bedrijfseconomische redenen besloten geen pelsdieren (meer) te houden. Of het een beslissing was met een permanent karakter of van tijdelijke aard, is op basis van 'de buitenkant' niet altijd vast te stellen. Zeker omdat gebouwen, inclusief inventaris, vaak nog aanwezig zijn. De productie kon door de desbetreffende pelsdierhouder in beginsel weer direct opgestart worden. Als de stallen al zijn gesloopt of als de inventaris is verkocht en verwijderd, is dit uiteraard niet het geval. Er moeten hiervoor dan weer investeringen plaatsvinden.

In de Beleidsregel is hieromtrent het uitgangspunt geformuleerd dat de pelsdierhouder moet aantonen dat als de stallen in 2020 leeg stonden, hij de productie in beginsel direct kon hervatten. In de toelichting bij de Beleidsregel wordt als voorbeeld gegeven het overleggen van foto's van het bedrijf. Een pelsdierhouder die in 2020 geen nertsen heeft gehouden en na 28 augustus 2020 heeft besloten de stallen te slopen om te anticiperen op het vervroegde verbod, kan overigens ondanks het voorgaande toch in aanmerking voor nadeelcompensatie. Hij moet dan aannemelijk maken dat hij in ieder geval op 28 augustus 2020 de productie had kunnen hervatten en pas na deze datum is begonnen met het slopen van de gebouwen.

Wij zijn benieuwd hoe dit in de praktijk gaat lopen. Het is de vraag of er van de bedrijven dergelijk fotomateriaal beschikbaar is. Waarschijnlijk zullen pelsdierhouders (ook) diverse verklaringen van derden overleggen waaruit blijkt dat voldaan wordt aan de voren omschreven voorwaarden. De besluitvorming van de uitvoerende instantie, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna: RVO), moet nog plaatsvinden. Ervaringen uit de praktijk zijn ons dan ook (nog) niet bekend.

Volledigheidshalve vermelden we nog dat een bedrijf van een pelsdierhouder kan bestaan uit meerdere locaties. Er wordt per locatie getoetst. Het is dus mogelijk dat als een bedrijf van de pelsdierhouder bestaat uit twee locaties hij voor de ene locatie in aanmerking komt voor toekenning van nadeelcompensatie en dit voor de andere locatie niet het geval is.

7. Art. 1 Beleidsregel luidt als volgt: 'Degene die een m.

8. Art. 6:98 Burgerlijk Wetboek.

3. Vergoedbare schade

3.1. Schadeposten

Als een pelsdierhouder de bovenomschreven toets 'doorstaat', kan hij in aanmerking komen voor de nadeelcompensatie. De vraag is dan voor welke vergoedingen hij in aanmerking komt.

In de Beleidsregel is namelijk een aantal schadeposten geformuleerd dat, onder (nadere) voorwaarden, voor vergoeding in aanmerking komt.

Het betreffen samengevat de volgende posten:

- inkomensschade;
- overbruggingsperiode vervangende arbeid;
- beperking exporteren fokteven;
- overige vergoedingen.

We zullen deze posten kort bespreken.

3.2. Inkomensschade⁹

Het feit dat drie jaar eerder gestopt moet worden met het houden van nertsen betekent dat sprake is van inkomensschade. Om deze te berekenen wordt uitgegaan van de KWIN-normen voor de pelsdierhouderij¹⁰.

De berekening voor inkomensschade op plaatsen waar in 2020 pelsdieren gehouden werden en waar de pelsdieren niet zijn geruimd, is als volgt geformuleerd¹¹:

[het aantal fokteven dat rechtens mag worden gehouden op de betrokken plaats(en) van de onderneming] x [(€ 51,- waardevergoeding per fokteef x 3 jaar)].

Dit betekent 'teruggerekend' dat sprake is van een vergoeding van € 153,00 per fokteef.

De vraag is vervolgens wat moet worden verstaan onder 'dat rechtens mag worden gehouden'.

Dit betreft het aantal fokteven dat de pelsdierhouder mag houden op basis van:

- a. de aan hem verleende meest actuele omgevingsvergunning;
- b. de, voor zover van toepassing, aan hem verleende meest actuele natuurvergunning, of
- c. de opgave van het aantal huisvestingsplaatsen, bedoeld in art. 3, onderdeel b van de Wet verbod pelsdierhouderij of, indien dit aantal niet het aantal huisvestingsplaatsen voor fokteven per plaats betreft, de opgave, bedoeld in art. 3, eerste lid, onderdeel a, van die wet.

Aanvankelijk was de formulering van art. 5 onderdeel c in de Beleidsregel zodanig dat praktisch beschouwd alleen rekening werd gehouden met het aantal nertsen dat door de pelsdierhouder in 2013 op basis van de vereiste meldingen van de Wet verbod pelsdierhouderij mocht worden gehouden. Dit is door een wijziging van de Beleidsregel op 28

april 2021¹² zodanig aangepast dat rekening wordt gehouden met het aantal huisvestingsplaatsen dat in 2013 is opgegeven. Als dit aantal destijds niet is opgegeven, zal worden uitgegaan van het aantal plaatsen voor fokteven op basis van de milieuvergunning waarover de pelsdierhouder destijds beschikte. Een en ander blijkt uit de toelichting bij de Beleidsregel. Het aantal huisvestingsplaatsen waarover de pelsdierhouder in 2013 beschikte zal vrijwel overeenkomen met het aantal plaatsen genoemd in de milieuvergunning zoals deze gold in 2013.

Een aantal bedrijven is in 2020 geruimd vanwege SARS-CoV-2 en is daarna niet meer opgestart. Er zijn ook bedrijven die heel 2020 leeg stonden om andere redenen. Deze bedrijfssituaties verschillen volgens de overheid met die van een bedrijf dat niet geruimd is en in 2020 de hele productiecycclus heeft kunnen afmaken. Het lege bedrijf zou fokdieren moeten aanschaffen om in de komende drie jaar te kunnen produceren. Dit zijn extra te maken kosten, die de overheid heeft berekend op € 38,00 per fokteef. Dit bedrag komt overeen met de overnamevergoeding die de bedrijven hebben ontvangen vanwege de ruiming. Een geruimd bedrijf zou volgens de overheid dus € 38,00 (normbedrag) aan extra kosten hebben moeten maken ten opzichte van een bedrijf waar geen besmetting heeft plaatsgevonden, zou men weer de productie hebben opgestart. Daarom is het volgens de overheid gerechtvaardigd om voor een geruimd bedrijf € 38,00 X het aantal fokteven dat rechtens gehouden mag worden op dit plaats, in mindering te brengen op de berekende totaalvergoeding. Concreet betekent dit dat dan sprake is van € 115,00 per fokteef in plaats van eerder genoemde € 153,00.

Deze korting geldt overigens ook voor bedrijven die heel 2020 leeg hebben gestaan. Ook hier geldt volgens de overheid dat als dit bedrijf, indien er geen vervroegd verbod zou zijn, de productie opnieuw wilde opstarten, er weer fokdieren zouden moeten worden aangeschaft.

De genoemde korting van € 38,00 heeft in de praktijk tot discussie geleid. De korting is door de overheid echter gehandhaafd. De vraag of de korting terecht wordt toegepast, zal in bezwaar en beroep moeten worden beantwoord.

3.3. Vergoeding overbruggingsperiode vervangende arbeid

In de Beleidsregel is ook een compensatie opgenomen voor het vinden van vervangende arbeid. Hiervoor heeft een voormalig pelsdierhouder tijd nodig. Een pelsdierhouder kan geen aanspraak maken op een WW-uitkering.

De berekening van de compensatie voor de overbruggingsperiode voor vervangende arbeid, is als

9. Art. 5 Beleidsregel.

10. KWIN 2020-21, Kwantitatieve Informatie Veehouderij (WUR).

11. Art. 5 lid 2 Beleidsregel.

12. Besluit van 28 april 2021 tot wijziging van de Beleidsregel compensatie vervroegde beëindiging pelsdierhouderij in verband met een correctie op de berekening van de inkomensschade, *Stcrt.* 2021, 21048.

volgt: aantal voltijdse arbeidsplaatsen van in de pelsdierhouderij werkzame ondernemers x (2 x € 66.500,00).

Het bedrag ter grootte van € 66.500,00 is gebaseerd op de KWIN-gegevens 2020–2021.¹³

De berekening van de totale vergoeding is afhankelijk van het aantal ondernemers en het totale aantal voltijdse arbeidsplaatsen dat zij aan arbeid verrichten in het bedrijf voor de pelsdierhouderij. Een ondernemer is een persoon ten aanzien waarvan kan worden aangetoond dat hij kapitaal, arbeid, goederen of genot van goederen heeft in gebracht in de onderneming.¹⁴

In de toelichting bij de Beleidsregel treffen we hierover de volgende passage aan:

‘Dit doet een ondernemer door 1) in het geval van een kapitaalvennootschap aan te tonen dat hij aandeelhouder is, 2) in het geval van een personenvennootschap aan te tonen dat hij partij is bij het vennootschapscontract en 3) in het geval van een eenmanszaak aan te tonen dat hij staat ingeschreven in het handelsregister’.

Maar dit is niet voldoende, want niet iedereen die op basis van deze criteria als ondernemer is aan te merken komt in aanmerking voor de ‘overbruggingsvergoeding’. Volgens de toelichting bij de Beleidsregel is het van belang dat de ondernemer ook na het moment waarop er geen pelsdieren meer aanwezig waren als ondernemer is aan te merken. Een ondernemer die voor die tijd het ingebrachte kapitaal of (het genot van) ingebrachte goederen aan de onderneming heeft onttrokken of na die tijd geen arbeid meer heeft ingebracht, komt niet voor een vergoeding in aanmerking. Bovendien is het van belang dat de ondernemer ook daadwerkelijk arbeid heeft verricht in de pelsdierhouderij. Op zich geen vreemde voorwaarde aangezien de vergoeding bedoeld is voor de pelsdierhouder die zich moet oriënteren op het starten van een nieuwe/andere onderneming of mogelijk in dienst gaat treden bij een ander bedrijf. Bij (langdurige) leegstand zal RVO de vraag stellen of de betreffende ondernemer nog wel een arbeidsplaats vervult.

Aan RVO is gevraagd hoe het voorgaande uitgelegd moet worden als sprake is van een holdingstructuur. Er is dan sprake van ‘indirecte’ aandeelhouderschap en arbeid. RVO heeft hierop geantwoord dat de natuurlijke persoon kapitaal, arbeid, goederen, of genot van goederen heeft ingebracht in de onderneming van de pelsdierhouder waarvoor nadeelcompensatie wordt aangevraagd. Tevens dient de natuurlijke persoon een arbeidsplaats te vervullen in deze onderneming. Dat de inbreng in de onderneming ‘via’ een holdingstructuur gaat, is zoals RVO zegt niet beperkend, maar aangetoond

dient te worden hoe de verhouding tussen werkmaatschappij en natuurlijke persoon eruit ziet en wat de inbreng is.

Wat ons betreft een vaag antwoord. Veelal houdt de natuurlijke persoon immers de aandelen in de holding en is deze van deze vennootschap de bestuurder. De holding is vervolgens de aandeelhouder van de werkmaatschappij (de pelsdierhouder) en voert het management over deze onderneming. Tussen de natuurlijke persoon en de werkmaatschappij ligt meestal formeel beschouwd geen directe ‘relatie’. Als in de afwikkeling van dit onderdeel sprake is van een afwijzing van tegemoetkoming op deze grond, biedt wellicht art. 2:11 van het Burgerlijk Wetboek nog mogelijkheden (doorwerking van aansprakelijkheid bij rechtspersonen). Hierop wordt echter in dit kader niet nader ingegaan. Het is ook de vraag of we überhaupt met deze problematiek te maken krijgen. Dit is afhankelijk van de uiteindelijke afwikkeling van de aanvragen. Een holdingstructuur is niet ongebruikelijk in de sector en de belangen zijn groot.

Als binnen een onderneming sprake is van meerdere ondernemers die aan de gestelde voorwaarden voldoen, moet in de aanvraag worden onderbouwd hoeveel voltijdse arbeidsplaatsen (tenminste 38 uur) zij gezamenlijk aan arbeid vervullen in de pelsdierhouderij. Een ondernemer komt in aanmerking voor een vergoeding van maximaal 1 voltijdse arbeidsplaats. Als men niet fulltime werkzaam was binnen de onderneming, bijvoorbeeld vanwege een dienstverband bij derden, ontvangt men niet de volledige vergoeding.

3.4. Vergoeding transitiekosten personeel

De voortijdige beëindiging van de pelsdierhouderij heeft ook gevolgen voor de werknemers die op basis van een arbeidscontract in de pelsdierhouderij werkzaam zijn. In geval van ontslag is, ingevolge art. 7:673 van het Burgerlijk Wetboek, aan de werknemer een zogenoemde transitievergoeding verschuldigd. Deze transitievergoeding zou aanvankelijk ‘pas’ 1 januari 2024 gaan spelen. Ook voor deze post kan een aanvraag om compensatie worden ingediend. Uiteraard moet dan wel worden aangetoond dat de betrokken werknemer daadwerkelijk is ontslagen. Ook moet het ontslag na 28 augustus 2020 hebben plaatsgevonden. Het spreekt voor zich dat het ontslag ook moet hebben plaatsgevonden voordat de termijn afloopt waarbinnen een aanvraag om nadeelcompensatie kan worden ingediend (zie hierna). Een vergoeding is niet aan de orde als het een dienstverband is dat is aangegaan na 28 augustus 2020. Alleen een overeenkomstig art. 7:673 BW vastgestelde transitievergoeding komt voor vergoeding in aanmerking. Daarvan wordt 60 procent vergoed.

Volledigheidshalve wordt hierbij vermeld dat de vergoeding dus niet is bedoeld voor eventueel verschuldigde vergoedingen aan uitzendkrachten/uitzendbureaus of ZZP’ers vanwege voortijdig beëindigen lopende contracten.

13. De berekende bruto loonkosten voor een ondernemer in de veehouderij met beloning voor leidinggeven, beslissen en het verrichten van arbeid (functieklasse G5) bedragen € 66.500,- per jaar.

14. Art. 6, lid 2 sub b van de Beleidsregel.

3.5. Vergoeding beperking export fokteven

In verband met de besmettingen van de nerts met Sars-Cov-2 was een aantal veterinaire maatregelen getroffen, waaronder een vervoerverbod. Vanwege het vervoerverbod konden de pelsdierhouders de fokteven niet exporteren en dus niet voor inwerkingtreding van het verbod tot het houden van pelsdieren verkopen naar het buitenland. Dat betekent dat zij de fokteven hebben moeten pelzen. Het verschil tussen de verkoopwaarde voor de fokteef en de waarde van de pels, wordt in de Beleidsregel als een schadepost aangemerkt.

De vergoeding bedraagt een toeslag van 5 euro per fokteef. Het aantal fokteven wordt bepaald op basis van het aantal dat is opgegeven in het kader van de Gecombineerde Opgave 2020.

Alleen pelsdierhouders die in 2020 niet geruimd zijn en niet leeg stonden kunnen in aanmerking komen voor deze vergoeding. Geruimde bedrijven hebben namelijk een vergoeding voor de fokdieren ontvangen. Als in 2020 sprake was van leegstand, zou ook geen sprake zijn geweest van verkoop en export van dieren waardoor ook dergelijke bedrijven niet in aanmerking komen voor deze vergoeding.

3.6. Overige vergoedingen

Als een pelsdierhouder in aanmerking komt voor (één of meerdere onderdelen van de) hiervoor omschreven nadeelcompensatie, kan deze ook in aanmerking komen van vergoeding van de volgende kostenposten:

- a. redelijke kosten ter zake van door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand of andere deskundige bijstand bij de vaststelling van de schade;
- b. wettelijke rente vanaf indiening van de aanvraag en de in dat kader vereiste gegevens.

De onder a. genoemde kosten betreffen volgens RVO de kosten van een adviseur die een pelsdierhouder inschakelt bij het helpen invullen van het aanvraagformulier, mits het redelijke kosten zijn. Er moet een 'gebruikelijk' tarief worden gehanteerd. Een concreet maximum is overigens niet genoemd, hetgeen niet geheel onbegrijpelijk is.

De post 'overige vergoedingen' is in de Beleidsregel beperkt tot voren omschreven twee posten. Een pelsdierhouder kan te kampen hebben met schadeposten die niet in de Beleidsregel zijn genoemd, maar deze schade kan niet via deze regeling op de overheid verhaald worden.

4. Normaal maatschappelijk risico en Verhouding TVL

4.1. Normaal maatschappelijk risico

Alleen schade die buiten het normale maatschappelijke of normale ondernemersrisico valt, komt voor vergoeding in aanmerking. De omvang van het normale ondernemersrisico moet worden bepaald met

inachtneming van alle van belang zijnde omstandigheden van het geval.

Het vervoegde verbod tot het houden van nerts is een gevolg van de uitbraak van Sars-CoV-2 en de gevolgen daarvan voor de dier- en volksgezondheid. Normaliter wordt schade als gevolg van overheidsmaatregelen ter bestrijding van dierziekten in beginsel gerekend tot het normale ondernemersrisico. Het vervroegen van het verbod heeft echter een permanent karakter. Na het einde van deze pandemie mogen pelsdierhouders hun activiteiten niet meer gaan hervatten. De overheid heeft aangegeven dat pelsdierhouders er redelijkerwijs geen rekening mee hoefden te houden dat de wettelijk overgangstermijn zou worden ingekort. In dat kader heeft ook meegewogen dat in het verleden nerts zeer zelden door een dierziekte werden geraakt. De overheid heeft ervoor gekozen een kortingspercentage van 15 procent te hanteren voor het bepalen van het normale maatschappelijk risico. Dit betreft dus als het ware 'het eigen risico'.

De korting wordt toegepast op het totale bedrag waarop de pelsdierhouder op grond van de hiervoor beschreven posten aanspraak kan maken.

4.2. Verhouding Regeling subsidie financiering vaste lasten MKB COVID-19 (TVL)

Als aan een pelsdierhouder op grond van de Regeling subsidie financiering vaste lasten MKB-COVID-19¹⁵ een subsidie is verleend om bij te dragen aan de financiering van de vaste lasten in de periode na 1 januari 2021, wordt dat subsidiebedrag in mindering gebracht op de nadeelcompensatie waarop een pelsdierhouder aanspraak kan maken op basis van de post 'inkomensschade' (paragraaf 3.2). Dit betreft een subsidieregeling voor ondernemers die direct of indirect geraakt zijn door de overheidsmaatregelen ter bestrijding van het coronavirus. Eventueel aan pelsdierhouders verleende subsidie in het kader van deze regeling voor de periode in 2020 (vierde kwartaal) wordt niet in mindering gebracht op de berekende nadeelcompensatie op basis van de Beleidsregel.

5. Indienen aanvraag

Om in aanmerking te komen voor compensatie moet de pelsdierhouder een aanvraag indienen. Er is één aanvraag per bedrijf (relatienummer). De aanvraag kan dus betrekking hebben op meerdere locaties. Bij de aanvraag moet door de pelsdierhouder een aantal gegevens worden overgelegd. Denk hierbij aan de omgevingsvergunning, natuurvergunning, ontslagvergunningen voor werknemers, onderbouwings aantal ondernemers etc. Ook moet

15. Regeling van 26 juni 2020, *Stcrt.* 2020, 34295, ingetrokken bij regeling van 9 februari 2021, *Stcrt.* 2021, 6893.

de pelsdierhouder verklaren dat hij de pelsdierhouderij heeft beëindigd.

De pelsdierhouder moet gebruik maken van het door de minister ter beschikking gestelde formulier. Indiening vindt digitaal plaats. Het betreft een aanvraag in de zin van Hoofdstuk 4, titel 4.1, afdeling 4.1.1. van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dit betekent dat in beginsel binnen acht weken na ontvangst van de aanvraag sprake moet zijn van een besluit¹⁶. Deze termijn kan echter verdaagd worden¹⁷. Dit kan het geval zijn wanneer de minister (RVO) een deskundige moet raadplegen om de aangeleverde gegevens te beoordelen.

De pelsdierhouder die een aanvraag heeft ingediend, ontvangt een voorschotbetaling. Dit betreft een bedrag dat overeen komt met 20% van de totaal aangevraagde vergoeding, mits redelijkerwijs kan worden aangenomen dat deze subsidie wordt verleend. Het voorschot wordt conform het bepaalde in art. 4:95, vierde lid, Awb verrekend met de uiteindelijk vastgestelde subsidie.

De aanvraag om nadeelcompensatie kan vanaf 1 maart 2021 worden ingediend. De aanvraagperiode loopt tot en met 31 augustus 2021.

6. Enkele fiscale aandachtspunten

6.1. Algemeen

Voor wat betreft de fiscale behandeling van de nadeelcompensatie is een aantal zaken (inmiddels) duidelijk, maar er leeft ook nog een aantal vragen in de praktijk.

In de toelichting op de Beleidsregel wordt in paragraaf 10 kort ingegaan op de fiscale gevolgen van de Beleidsregel voor de betrokken nertsenhouders. Duidelijk is dat de uitkeringen in het kader van de nadeelcompensatie niet belast zijn met omzetbelasting. Dit is in de toelichting bij de Beleidsregel expliciet aangegeven.

In de parlementaire behandeling is daarnaast aandacht besteed aan de fiscale gevolgen voor de inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting. Hierover wordt opgemerkt dat de fiscale gevolgen per nertsenhouder verschillend zijn en afhankelijk zijn van de (individuele) feiten en omstandigheden. De vergoedingen behoren tot de winst uit onderneming. Het is aan de nertsenhouder om (al dan niet in overleg met zijn adviseur) de fiscale gevolgen van de beëindiging voor zijn specifieke situatie in beeld te brengen en daaromtrent beslissingen te nemen¹⁸.

6.2. Winst uit onderneming

De compensatie valt, zoals hiervoor beschreven, uiteen in een vijftal categorieën:

- inkomensschade (paragraaf 3.2 van deze bijdra-

ge);

- overbruggingsperiode vervangende arbeid (paragraaf 3.3);
- transitiekosten werknemer (paragraaf 3.4);
- vergoeding beperking exporteren fokteven (paragraaf 3.5);
- overige vergoedingen (paragraaf 3.6).

In paragraaf 10 van de toelichting op de Beleidsregel wordt opgemerkt dat de uitkeringen behoren tot de winst uit onderneming.

Aangezien de inkomensschade en de vergoeding voor vervangende arbeid, vergoedingen zijn voor de periode tot 31 december 2024 kan de vraag gesteld worden of goed koopmansgebruik (3.25 Wet IB 2001) het toestaat de ontvangen vergoedingen niet in één keer ten gunste van de winst te brengen, maar te verdelen over de jaren waar de vergoeding betrekking op heeft. De vergoeding is immers bedoeld voor een inkomensdaling en ter compensatie van het verlies aan arbeidsinkomen in de komende jaren.

Op basis van jurisprudentie¹⁹ is dit echter niet mogelijk en moet de vergoeding in het jaar waarin de vergoeding wordt uitbetaald tot de winst worden gerekend.

6.3. Herinvesteringsreserve

Verder kan voor inkomensschade geen herinvesteringsreserve worden gevormd, omdat zij naar haar aard niet wordt verstrekt wegens verlies van een bedrijfsmiddel. Dit kan anders zijn in het geval er in de vaststelling van de inkomensschade ook elementen van een vergoeding voor vermogensschade te onderkennen zijn. Fiscaal is de benaming van een uitkering namelijk niet allesbepalend, maar gaat het om de werkelijke verhoudingen. De benaming inkomensschadevergoeding betekent dus niet per definitie dat het hele bedrag als zodanig fiscaal ook zo gekwalificeerd moet worden. Als er in de inkomensschade ook andere schadevergoedingselementen zijn te onderkennen, dan zal deze gesplitst moeten worden in de verschillende onderdelen. Ook bij onteigeningssituaties doet deze discussie zich voor en wordt, los van de benaming van een vergoeding, een eigen fiscale uitsplitsing gemaakt rekening houdend met alle feiten en omstandigheden van het geval.

Aanknopingspunten voor deze stelling in het kader van de nadeelcompensatie zijn ook te vinden in het rapport van Van Ameyde dat mede ten grondslag heeft gelegen aan het tot stand komen van de regeling. In dit rapport wordt op de samenhang tussen vermogensschade en inkomensschade in het kader van de onderhavige nadeelcompensatie ingegaan. Volgens Van Ameyde is de marktwaarde van de opstallen, volgens gangbare definities, nihil. Voor de zittende nertsenhouder daarentegen hebben deze nog wel een waarde, want zonder de

16. Art. 4:13, lid 2 Awb.

17. Art. 4:14 Awb.

18. <https://www.omgevingsweb.nl/wp-content/uploads/po-assets/364719.pdf>.

19. zie Hoge Raad 19 december 1990 nr. 26. 361 BNB 1991/145.

opstallen kunnen geen nertsen worden gehouden. Dit wordt bestempeld als de intrinsieke waarde van de opstallen. Deze waarde houdt dus direct verband met het gebruik zoals dat tijdelijk is toegestaan en het geld dat met deze opstallen kan worden verdiend en hangt dus samen met de verdien capaciteit van de komende drie jaren. Vermogensschade en inkomensschade zijn hier heel sterk met elkaar verweven. Er is een duidelijk verband tussen de mogelijkheden om inkomen te genereren en de mogelijkheden om investeringen in vermogensbestanddelen (of afschrijvingen daarover) terug te verdienen.

De conclusie van Van Ameyde is dat zowel taxatie technisch als juridisch de nadeelcompensatie gekwalificeerd moet worden als vermogensschade en voor een deel als inkomensschade.

Ook in paragraaf 10 van de toelichting op de Beleidsregel wordt ten aanzien van de inkomensschadevergoeding opgemerkt dat deze niet geheel te kwalificeren is als een vergoeding voor vervreemding van een of meer bedrijfsmiddelen, zodat de herinvesteringsreserve niet voor het geheel toepassing vindt.

Voor zover de vergoeding ziet op dieren, die als bedrijfsmiddel worden gekwalificeerd, kan de herinvesteringsreserve worden gevormd. Omdat de Wet verbod pelsdierhouderij in 2018 is opgenomen in art 12a onderdeel a van het Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001 wordt voor de toepassing van de herinvesteringsreserve de vervreemding van een bedrijfsmiddel in het kader van deze regeling aangemerkt als een vervreemding die het gevolg is van overheidsingrijpen.

Of en welk deel van de nadeelcompensatie, in het bijzonder van het onderdeel inkomensschade, als vermogensschade kan worden aangemerkt, wordt gezien het voorgaande mogelijk nog een punt van discussie met de belastingdienst.

Naast de vraag of er in de inkomensschadevergoeding een element van vermogensschade is begrepen, is er nog een schadepost waar sprake kan zijn van vermogensschade en dat betreft de vergoeding voor de beperking van export van fokteven ad € 5 per fokteef. Een fokteef is een bedrijfsmiddel in de zin van de Wet Inkomstenbelasting 2001 en vorming van een herinvesteringsreserve is voor dit deel naar onze mening mogelijk, mits voldaan wordt aan de overige toepasselijke voorwaarden.

6.4. Aantal overige aandachtspunten bij staking

Bij staking van de nertsenhouderij moet in principe fiscaal afgerekend worden over de stille en fiscale reserves en de fiscale oudedagsreserve. Er kan daarbij sprake zijn van een gehele dan wel gedeeltelijk staking van de onderneming met de daaraan verbonden fiscale gevolgen.

Als er sprake is van een element van vergoeding van vermogensschade is voor dat deel mogelijk de vorming van een herinvesteringsreserve aan de orde op grond van art 3.64 Wet IB 2001 in het geval er sprake is van een gehele staking van het bedrijf

of 3.54 Wet IB 2001 in het geval er sprake is van een gedeeltelijke staking en uitbreiding van werkzaamheden in een reeds bestaande tak.

Er is daarbij een verschil te constateren tussen de nertsenhouder die IB-ondernemer is en de nertsenhouder die de onderneming exploiteert in de vorm van een rechtspersoon, in de praktijk veelal een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid. Op grond van art. 2, vijfde lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 worden lichamen²⁰ geacht hun onderneming te drijven met hun gehele vermogen. Staking van een onderneming is in dat geval minder snel aan de orde. Alle ondernemingsactiviteiten die door deze lichamen worden verricht, vormen tezamen één onderneming. Voor een besloten vennootschap is art 3.64 wet IB 2001 niet van toepassing, maar kan, als voldaan is aan de voorwaarden, de besloten vennootschap een (verruimde) herinvesteringsreserve vormen voor de vermogensschade.

Het gaat verder de strekking van dit artikel te buiten om alle fiscale aspecten die samenhangen met een gehele of gedeeltelijke staking van een nertsenhouderij te bespreken. In principe gelden daarvoor algemene fiscale regelingen waar een ondernemer die (gedeeltelijk) staakt mee te maken kan hebben en gebruik van kan maken.

Een vraag resteert of de nadeelcompensatie is aan te merken als stakingswinst. Het antwoord op deze vraag is van belang, omdat ondernemers in de inkomstenbelasting in dat geval gebruik kunnen maken van de stakingsfaciliteiten, waarvan de belangrijkste is de stakingslijfrente. In de parlementaire behandeling wordt ook aan deze regeling gerefereerd.

Een stakingslijfrente kan bedongen worden voor de winst die behaald wordt met en bij het staken van een onderneming. Duidelijk is dat er sprake is van een staking. Dat de uitkeringen onlosmakelijk verbonden zijn met de staking van de nertsenhouderij is ook geen punt van discussie. Dat de uitkeringen, met uitzondering van de kosten vergoedingen, als stakingswinst zijn aan te merken ligt ook in de lijn van rechtspraak.²¹ Een expliciete bevestiging van dit standpunt door de belastingdienst zou wel wenselijk zijn, omdat een andere uitleg ook mogelijk is. Uit het voorgaande blijkt dat er nog een aantal vraagpunten is over de fiscale gevolgen voor de nertsenhouders die nadeelcompensatie ontvangen. In de praktijk zullen nog meer punten van discussie opkomen.

7. Slot

Op 8 januari 2021 ging het vervroegd verbod van de pelsdierhouderij in. Drie jaar eerder dan gepland vanwege de uitbraak van het coronavirus.

20. In de praktijk een besloten vennootschap, omdat dat dit de meest voorkomende rechtsvorm is.

21. Zie o.a. Hof Amsterdam 9 april 2001, nr 99/3484 V-N 2001/40.6.

De volksgezondheid en diergezondheid maakte een vervroegd verbod volgens de overheid noodzakelijk. Voor de schade die door dit vervroegde verbod wordt geleden, kan de pelsdierhouder nadeelcompensatie aanvragen. Een regeling waarvan de voorwaarden zijn uitgewerkt in de Beleidsregel. In deze bijdrage zijn de diverse aspecten van de Beleidsregel beschreven en een aantal aandachtspunten weergegeven.

Besluitvorming op de ingediende aanvragen moest ten tijde van het redigeren van deze bijdragen nog plaatsvinden. Wel is bekend dat een groot aantal aanvragen is ingediend waardoor het budget door RVO goed in de gaten moet worden gehouden. Naar onze verwachting zullen de meeste 'discussies' tussen de aanvragers en RVO betrekking hebben op de vraag of een bedrijf dat in 2020 leeg stond op 28 augustus 2020 direct de productie had kunnen hervatten. Dit betreft immers een beoordeling van feitelijke omstandigheden. Daarnaast zal het voor aanvragers lastig zijn aan te tonen hoeveel ondernemers er zijn binnen het bedrijf en het aantal uren dat deze ondernemers werkzaam zijn binnen het bedrijf. De korting van € 38,00 zoals genoemd in paragraaf 3.2 zal zeker aanleiding zijn voor een aantal pelsdierhouders om bezwaar aan te tekenen tegen het besluit tot subsidieverlening.

De kans is dan ook groot dat in dit tijdschrift jurisprudentie over dit onderwerp zal verschijnen!